

handlinger om Teatret paa Finansloven. Det var den økonomiske Ordning, man havde fundet uheldig, derfor foreslog man i Forslaget af 1903 en anden økonomisk Ordning end tidligere, og der fortsattes: „Ministeriet er af den Formening, at det vil være ikke mindre i Statskassens end i Teatrets egen Interesse, at dette uforstyrret og under uforandrede Vilkaar kan fortsætte sin Virksomhed i en vis Aarrække, indenfor hvis Grænse det bør antages, at Virkningen af de gunstige og ugunstige Aar vilde opveje hinanden, saaledes at Lovgivningsmagten ved dens Slutning med nogenlunde Sikkerhed og Klarhed kan bedømme det hele Resultat og den deraf følgende Status og tage sin Beslutning om, hvorvidt der skal fortsættes uforandret paa samme Maade, eller der skal indtræde en Forandring i Forholdet.“

Saaledes motiveredes Fastsættelsen af de 5 Aar. Man vilde give Teatret en passende Tid til denne Prøve, og samtidig vilde man ved Fastsættelsen af denne Tidsgrænse have Lejlighed til derefter at tage under Overvejelse, hvorvidt man skal fortsætte paa samme Maade efter de 5 Aars Forløb, eller hvis de 5 Aar have vist, at Forholdet maa forandres, da at lade noget andet træde i Stedet. Formaålet var Opnaaelsen af en økonomisk Ordning, af en Ordning, hvorved man affinder sig med Teatret ved at yde det et passende aarligt Tilskud i Stedet for at have disse illusoriske Budgetter paa Finansloven, Budgetter med en Mangfoldighed af Konti, der for en stor Del vare rent kalkulatoriske, og en Balance, der altid viste sig at være, hvad man ogsaa forud vidste, at den var, et Luftslet.

Samtidig dermed — og det var ikke det mindst betydningsfulde ved denne Forandring — kom Teatret til at staa friere, mindre hemmet i sine Dispositioner, det fik friere Hænder overfor sine Engagementer, det kom til at staa friere i sit Arbejde baade for de kunstneriske og økonomiske Interesser. I den Betænkning af Direktør Einar Christiansen, der ledsagede Forslaget i 1903, udvikledes dette sidste ved Ordene: „Bestyrelsens Opgave vilde blive vanskeligere, for saa vidt som den rette Anvendelse af den tilstaaede faste Subvention vilde stille større Fordringer til dens administrative Evner, men ogsaa lettere, fordi den fik større Raaderum, baade økonomisk og personligt, for Udførelsen af sine Ideer“.

Det var denne Ordning, der indførtes i 1903, og meget forklarligt kun indførtes

som et foreløbigt Forsøg i 5 Aar, men et Forsøg, der efter Regeringens Tanker og efter Lovforslagets Bemærkninger meget vel kunde tænkes, ja, ventedes fortsat uforandret, naar de 5 Aar vare forbi. Og faldt Forsøget saa ikke saaledes ud, at man fandt Anledning til at gentage det, vilde man forholde sig, som det blev udtalt af den daværende Kultusminister ved Forelæggelsen: „Lovforslaget skal kun gælde 5 Aar. Hvis der i Løbet af disse Aar ikke vedtages noget nyt, falder det bort af sig selv, og man gaar da tilbage til det gamle“, og det gamle var, at Teatrets Budget optoges paa Finansloven. I Landstinget sluttede Forhandlingerne om Lovforslaget med følgende Ord af Kultusministeren: „Jeg har det samme Haab som det ærede Medlem“. Det var det 1ste kongevalgte Medlem (Goos), som paa Flertallets Vegne havde anbefalet Forslaget og udtalt Forventning om, at man om 5 Aar kunde blive enig om en Fornydelse af Loven. Altsaa udtalte Ministeren: „Jeg har det samme Haab som det ærede Medlem, at det skal lykkes om 5 Aar at faa gennemført en lignende Lov, idet jeg tror, at man til den Tid vil have gjort heldige Erfaringer med Hensyn til Virkningerne af det her foreliggende Forslag“.

Jeg har fremdraget dette for overfor de indledende Udtalelser i Betænkningen at fremhæve, at det neppe kan siges, at hvad man vedtog ved Teaterloven af 1903, var foreløbigt i den Forstand, at der her kun etableredes en passende Frist for Ministeriet og Teatret til at fremkomme med et andet Forslag, og at der efter de 5 Aars Forløb skulde vedtages eller dog i alt Fald foreslaas en ny Ordning, en endelig Ordning af Teatrets Forhold, saa at det egentlig skulde være imod Forudsætningerne den Gang, naar Ministeriet nu efter Udløbet af de 5 Aar har stillet Forslag om Fortsættelse af den samme Ordning i de kommende 5 Aar. Thi dette er det ingenlunde. Langt snarere maa det siges, at i 1903 var det Regeringens Forventning eller Haab, at den ny Ordning maatte bringe saadanne Resultater, at man kunde foreslaa at fortsætte den.

Om Resultatet af disse 5 Aars Forsøg kunne Meningerne naturligvis være delte, og naar Talen er om Teaterforhold, ere Meningerne altid delte. Saadan har det altid været, og saadan vil det sikkert blive ved at være. Men sikkert er det dog, at pekuniært har Ordningen staaet sin Prøve. Staten er ikke kommen til at yde mere. Teatret har klaret sig med sit Tilskud.